

عفو بین الملل

اطلاعی‌های مطبوعاتی

۲۱ آوریل ۲۰۲۰ - ۲ اردیبهشت ۱۳۹۹

گزارش سالانه عفو بین الملل: کاهش جهانی آمار اعدام همراه با افزایش بی سابقه اعدام‌ها در عربستان سعودی

- عربستان سعودی، عراق، سودان جنوبی و یمن با افزایش اعدام‌ها، برخلاف روند کاهشی جهانی حرکت کردند
- آمار جهانی اعدام پنج درصد کاهش یافت و به پایین‌ترین حد در ده سال گذشته رسید

سازمان عفو بین الملل، در گزارش سالانه‌ی خود درباره‌ی مجازات اعدام در جهان که امروز منتشر شد، اعلام کرد که در سال ۲۰۱۹، با وجود کاهش اعدام‌ها در سطح جهانی، آمار سالانه‌ی اعدام در عربستان سعودی در سال ۲۰۱۹ به بالاترین حد رسیده است. در سال گذشته، ۱۸۴ نفر در عربستان سعودی اعدام شدند؛ این بالاترین رقمی است که عفو بین الملل در مورد آمار سالانه‌ی اعدام‌ها در این کشور ثبت کرده است.

در همین حال، تعداد اعدام‌ها در عراق دو برابر شد و ایران همچنان در صدر کشورهای اجراکننده‌ی اعدام باقی ماند، البته بعد از چین که رقم دقیق اعدام‌شدگان در این کشور از اسرار حکومتی به شمار می‌رود. این کشورها برخلاف روند جهانی کاهش اعدام‌ها حرکت می‌کنند که برای چهارمین سال متوالی ادامه یافته است؛ در حالی که در سال ۲۰۱۸ دست کم ۶۹۰ اعدام اجرا شده بود، در سال ۲۰۱۹ تعداد اعدام‌ها به ۶۵۷ مورد کاهش یافت - این کمترین تعداد اعدام‌ها در ده سال گذشته است.

کلر آلگار، مدیر ارشد بخش «پژوهش‌ها، امور حقوقی و سیاست‌گذاری» در سازمان عفو بین الملل، می‌گوید: «اعدام یک مجازات مشمئزکننده و غیرانسانی است؛ و هیچ سند و مدرک معتبری وجود ندارد که نشان بدهد این مجازات بیش از سایر مجازات به جلوگیری از ارتکاب جرایم کمک می‌کند. اکثریت وسیعی از کشورها به این نکته اذعان دارند و دلگرم‌کننده است که شاهد کاهش اعدام‌ها در سطح جهان هستیم.»

کلر آلگار در ادامه می‌گوید: «با این حال، تعداد کمی از کشورها، با سرپیچی از روند جهانی کاهش اعدام‌ها، بیش از پیش به اعدام متوسل شده‌اند. استفاده فزاینده عربستان سعودی از مجازات اعدام، از جمله به عنوان سلاحی برای مقابله با مخالفان سیاسی، تحولی نگران‌کننده به شمار می‌رود. افزایش شدید اعدام‌ها در عراق، و تقریباً دو برابر شدن تعداد اعدام‌های سالانه در این کشور، نیز به شدت نگران‌کننده است.»

در سال ۲۰۱۹، این پنج کشور بیشترین تعداد اعدام‌ها را به اجرا گذاشتند: چین (هزاران نفر)، ایران (دست کم ۲۵۱ نفر)، عربستان سعودی (۱۸۴ نفر)، عراق (دست کم ۱۰۰ نفر) و مصر (دست کم ۳۲ نفر).

آماري که عفو بين الملل ارائه کرده شامل اعدام‌ها در چين نمی‌شود؛ تعداد اعدام‌ها در اين کشور، که تصور می‌شود هزاران مورد باشد، همچنان از اطلاعات محرمانه به شمار می‌رود. تعداد دیگری از کشورهایی که به طور گسترده به صدور و اجرای حکم اعدام اقدام می‌کنند، از جمله ایران، کره‌ی شمالی و ویتنام، با محدود کردن دسترسی به اطلاعات، به مخفی‌کاری درباره‌ی ابعاد استفاده از اعدام در این کشورها ادامه داده‌اند.

افزایش شدید اعدام‌ها در تعداد اندکی از کشورها

تمام اعدام‌های سال ۲۰۱۹ در سراسر دنیا تنها در بیست کشور به اجرا گذاشته شدند. در این میان، تعداد اعدام‌ها در عربستان سعودی، عراق، سودان جنوبی و یمن، در مقایسه با سال ۲۰۱۸، به شکل چشمگیری افزایش یافت.

عربستان ۱۸۴ نفر – ۶ زن و ۱۷۸ مرد – را اعدام کرد؛ بیش از نیمی از اعدام‌شدگان از اتباع کشورهای خارجی بودند. در سال ۲۰۱۸، تعداد اعدام‌شدگان ۱۴۹ نفر بود.

اکثر اعدام‌ها در رابطه با پرونده‌های قتل و جرایم مربوط به مواد مخدر بودند. اما، بر اساس مستندات عفو بین‌الملل، بهره‌برداری از مجازات اعدام به عنوان یک سلاح سیاسی برای مقابله با مخالفان متعلق به اقلیت شیعه نیز افزایش یافته است.

در ۲۳ آوریل ۲۰۱۹، ۳۷ نفر به صورت دسته‌جمعی اعدام شدند؛ ۳۲ نفر از اعدام‌شدگان از اقلیت شیعه بودند که با استناد به «اعترافات» گرفته شده تحت شکنجه به جرم «تروریسم» محکوم شده بودند.

یکی از اعدام‌شدگان در ۲۳ آوریل [حسین المسالم](#) بود. این زندانی در دوره‌ای که در حبس انفرادی نگه داشته شده بود، دچار صدمات جسمی متعدد از جمله شکستگی بینی و استخوان ترقوه و ترک خوردگی استخوان پا، شده بود. او همچنین موارد انواع شکنجه از جمله ضرب و جرح با باتون برقی قرار گرفته بود.

این زندانی توسط «دادگاه جنایی ویژه» محاکمه شد؛ این دادگاه در سال ۲۰۰۸ در عربستان سعودی به منظور محاکمه‌ی متهمان جرایم تروریستی تأسیس شد اما هرچه بیشتر برای سرکوب مخالفان سیاسی مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد.

در عراق، تعداد اعدام‌ها تقریباً دو برابر شد و از دست کم ۵۲ مورد در سال ۲۰۱۸ به دست کم ۱۰۰ مورد در سال ۲۰۱۹ رسید؛ این افزایش عمدتاً به دلیل تداوم صدور و اجرای مجازات اعدام علیه متهمان به عضویت در گروه مسلح موسوم به «داعش» بود. در سودان جنوبی، دست کم ۱۱ نفر در سال ۲۰۱۹ اعدام شدند؛ این بالاترین آمار سالانه‌ی اعدام‌ها از زمان استقلال این کشور در سال ۲۰۱۱ بود. در یمن، دست کم ۷ نفر در سال ۲۰۱۹ اعدام شدند، در حالی که در سال ۲۰۱۸ دست کم ۴ نفر اعدام شده بودند. بحرین هم، بعد از یک وقفه‌ی یک ساله، اجرای اعدام را از سر گرفت و در طول سال ۳ نفر را اعدام کرد.

عدم شفافیت در زمینه استفاده از مجازات اعدام

کشورهای متعددی از ارائه یا انتشار اطلاعات رسمی در زمینه استفاده از مجازات اعدام خودداری کردند؛ این نشان‌دهنده‌ی عدم شفافیت کشورهای متعددی در خصوص عملکردشان در این زمینه است.

ایران، که بعد از چین، بالاترین آمار اعدام را در جهان دارد، در سال ۲۰۱۹ دست کم ۲۵۱ را اعدام کرد، در حالی که در سال ۲۰۱۸ دست کم ۲۵۳ نفر را اعدام کرده بود – دستکم چهار نفر از اعدام‌شدگان در زمان وقوع جرم کمتر از ۱۸ سال سن داشتند. با این حال، به دلیل عدم شفافیت مقامات، پی بردن به تعداد واقعی اعدام‌ها در این کشور دشوار است و ممکن است بسیار بالاتر از رقم اعلام‌شده باشد.

در یک مورد، در ۲۵ آوریل ۲۰۱۹، مسئولان به طور مخفیانه به اعدام دو نوجوان، به نام‌های مهدی سهرابی‌فر و امین صداقت، در زندان عادل‌آباد شیراز در استان فارس اقدام کردند. هردو نفر در زمان دستگیری‌شان ۱۵ سال داشتند، و در یک محاکمه‌ی ناعادلانه در مورد اتهامات مرتبط با چندین فقره تجاوز جنسی مجرم شناخته شدند. این دو نوجوان تا پیش از اعدام‌شان باخبر نبودند که به مرگ محکوم شده‌اند. همچنین، آثار باقی‌مانده بر جنازه‌هایشان نشان می‌داد که پیش از اعدام شلاق خورده بودند.

کلر آلگار می‌گوید: «حتی کشورهایی که از سرسخت‌ترین مدافعان مجازات اعدام به شمار می‌روند، برای توجیه اقدامات خود به مشکل برخوردده‌اند و به همین خاطر به پنهان‌کاری روی می‌آورند. بسیاری از آن‌ها تلاش فراوانی برای پنهان کردن اجرای اعدام در کشورهایشان می‌کنند، چون می‌دانند که این‌ها از چشم جامعه‌ی جهانی دور نخواهد ماند.»

به گفته‌ی او، «اعدام‌های مخفیانه در نقاط مختلف دنیا به اجرا گذاشته می‌شود. کشورهای مختلف، از بلاروس تا بوتسوانا و از ایران تا ژاپن، اعدام‌ها را بدون اطلاع قبلی خانواده‌ها و وکلای محکومان و در برخی موارد بدون اطلاع قبلی خود محکومان به اجرا می‌گذارند.»

چشم‌انداز الغای مجازات اعدام در سراسر جهان

برای نخستین بار از سال ۲۰۱۱، تعداد کشورهای اجراکننده‌ی اعدام در منطقه‌ی آسیا-اقیانوسیه در سال ۲۰۱۹ کاهش یافت و به هفت کشور رسید. ژاپن و سنگاپور شاهد کاهش شدید تعداد اعدام‌ها (به ترتیب، از ۱۵ به ۳ و از ۱۳ به ۴) بودند.

برای نخستین بار از سال ۲۰۱۰، هیچ اعدامی در افغانستان به اجرا گذاشته نشد. همچنین، در تایوان و تایلند، که در سال ۲۰۱۸ به اجرای اعدام اقدام کرده بودند، اجرای احکام اعدام در سال ۲۰۱۹ متوقف شد. در همین حال، تعلیق رسمی اجرای اعدام در قزاقستان، روسیه، تاجیکستان، مالزی و گامبیا ادامه یافت.

در سطح جهانی، ۱۰۶ کشور مجازات اعدام را در مورد تمام جرایم در قوانین خود لغو کرده و ۱۴۲ کشور استفاده از مجازات اعدام را به طور قانونی یا در عمل کنار گذاشته‌اند.

به علاوه، در چندین کشور اقدامات مثبتی در راستای پایان دادن به مجازات اعدام انجام شد.

برای نمونه، رئیس‌جمهور گینه‌ی استوایی در ماه آوریل اعلام کرد که دولت این کشور تمهیدات قانونی برای الغای مجازات اعدام را در دستور کار قرار می‌دهد. همچنین، جمهوری آفریقای مرکزی، کنیا، گامبیا و زیمبابوه شاهد تحولات مثبتی بودند که می‌تواند به الغای مجازات اعدام در این کشورها منجر شود.

باربادوس نیز «مجازات الزامی اعدام» را از قانون اساسی کشور حذف کرد.

در آمریکا، فرماندار کالیفرنیا، ایالتی که بیشترین تعداد محکومان به اعدام را در میان ایالت‌های این کشور دارد، از تعلیق رسمی اجرای احکام اعدام خبر داد و نیوهمپشایر بیست‌ویکمین ایالت این کشور شد که مجازات اعدام را در مورد تمام جرایم لغو می‌کند.

با این همه، تلاش‌های فلیپین برای برقراری دوباره مجازات اعدام در مورد «جرایم شنیع مرتبط با مواد مخدر و غارت اموال» و همچنین اقدامات سریلانکا برای از سر گرفتن اعدام بعد از بیش از چهار دهه، روند پیشرفت به سوی الغای مجازات اعدام در سطح جهانی را تضعیف کرد. دولت فدرال آمریکا نیز تهدید کرده است که بعد از تقریباً دو دهه، اجرای مجازات اعدام را از سر خواهد گرفت.

کلر آلگار می‌گوید: «باید روند جاری در راستای الغای مجازات اعدام در سراسر دنیا را حفظ و تقویت کنیم. ما از همه‌ی کشورهای دنیا می‌خواهیم که مجازات اعدام را ملغا کنند. کشورهایی که هنوز به اجرای اعدام اقدام می‌کنند باید زیر فشار بین‌المللی قرار گیرند تا برای همیشه به این عمل غیرانسانی پایان دهند.»